Provincie Noord-Holland

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 15 juli 2019
Datum GS-besluit : 3 september 2019

Vragen nr. 57

Vragen van de heer **W. Hoogervorst** (SP) over Helderheid in proces advisering en besluitvorming Recreatieoord Enkhuizer Zand

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 15 juli 2019 door het lid van Provinciale Staten, de heer **W. Hoogervorst** (SP), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Al enige jaren is de gemeente Enkhuizen bezig met de vorming en concretisering van plannen om te komen tot een opwaardering en herstructurering van het Recreatieoord Enkhuizer Zand (kortweg: REZ). Het recreatiegebied, dat in 1964 is ontstaan na het opspuiten van buitendijks land, is in de afgelopen twintig jaar sterk verwaarloosd en verdient, zeker ook voor de inwoners van Enkhuizen en omgeving, een grondige opknapbeurt.

Plannen en advisering
Ook de provincie heeft in de ontwikkeling van het nieuwe REZ een stem. Op gezette tijden is de provincie door de gemeente benaderd om haar deelgenoot te maken van de plannen en om essentiële stappen te kunnen zetten in de planvorming. Zo is de Adviescommissie Ruimtelijke Ordening (ARO) aan het woord geweest en heeft op enkele momenten adviezen uitgebracht.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:
Welk plan is aan de ARO voorgelegd in mei 2015?
Welk advies heeft de ARO op basis van dit plan gegeven?
Kunt u mij een afschrift doen toekomen van dit advies?

Antwoord 1:
In mei 2015 is het Beeldkwaliteitsplan Recreatieoord Enkhuizerzand (gemeente Enkhuizen, maart 2015) aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) voorgelegd. Dit Beeldkwaliteitsplan geeft een beeld van de uitgangspunten en criteria die aan de beeldkwaliteit van de ontwikkeling worden gesteld.

Het advies (conclusie) van de ARO luidde als volgt:

De ARO is uiterst kritisch over deze ontwikkeling en adviseert daarom negatief. De nadruk ligt hierbij op de 200 recreatiewoningen waar het plan in voorziet. Een dergelijke ontwikkeling met permanente voorzieningen, op deze buitendijkse locatie, op korte afstand van de oude binnenstad van Enkhuizen, zorgt voor een te vol programma en doet geen recht aan deze bijzondere plek. Samen met het verplaatsen van (een deel van) de stacaravans van de seizoenscamping naar het noordelijk deel van het plangebied is er per saldo geen sprake van kwaliteitswinst. De verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, die de aanleiding was voor de herontwikkeling, ziet de ARO onvoldoende gereflecteerd in het plan. Vragen van de ARO over waterveiligheid en de hiermee samenhangende aansprakelijkheidskwestie worden onvoldoende beantwoord. De ARO vraagt zich ten slotte af hoe een plan in een dergelijk prematuur stadium, zonder goed onderzoek en onderbouwing, al op de markt gezet kan worden.

Vraag 2:
Aan wie, en met welke bevoegdheid geeft de ARO eigenlijk advies?
Wat doet de advies-ontvangende instantie met dergelijke adviezen?
Wat heeft de advies-ontvangende instantie gedaan met het in (1) bedoelde advies?

Antwoord 2:
De ARO is één van instrumenten waar de provincie Noord-Holland over beschikt om de ruimtelijke kwaliteit te behouden en te versterken. De ARO is een onafhankelijke commissie die Gedeputeerde Staten van Noord-Holland adviseert over de kwaliteit van nieuwe plannen voor ruimtelijke ontwikkelingen die impact hebben in het landelijk gebied. De ARO is ingesteld door GS en adviseert aan GS. Voor nieuwe plannen geldt dat in ieder geval nut en noodzaak van die ontwikkelingen zijn aangetoond en dat daarmee ook is aangetoond dat een oplossing binnen bestaand stedelijk gebied niet mogelijk is. De ARO gebruikt de provinciale Leidraad Landschap en Cultuurhistorie als toetsingskader. De ruimtelijke kwaliteitseis, waarover de ARO adviseert, is in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) opgenomen (artikel 15).

De adviezen van de ARO zijn onderdeel van de integrale ruimtelijke afweging die GS maken over een plan. GS kunnen het advies van de ARO overnemen en meenemen in hun reactie op een gemeentelijk bestemmingsplan of omgevingsvergunning. De adviezen van de ARO zijn niet bindend, wel zwaarwegend. Meestal wordt een advies van de ARO ter harte genomen en meegenomen in de verdere planontwikkeling. Soms ziet de ARO een plan weer terug (tweede behandeling), maar dat is niet altijd het geval. Voor het ARO-advies van mei 2015 geldt dat dit heeft geleid tot een aangepast Beeldkwaliteitsplan, dat vervolgens in december 2015 opnieuw aan de commissie is voorgelegd (zie ook onder antwoord 3).

Vraag 3:
Welk plan is aan de ARO voorgelegd in december 2015?
Welk advies heeft de ARO op basis van dit plan gegeven?
Kunt u mij een afschrift doen toekomen van dit advies?

Antwoord 3:
Op 15 december 2015 is het n.a.v. de opmerkingen van de ARO in mei 2015 aangepaste

Beeldkwaliteitsplan Recreatieoord Enkhuizerzand (gemeente Enkhuizen, oktober 2015) aan de ARO voorgelegd.

Het advies (conclusie) van de ARO luidde als volgt:

De ARO is blij dat de gemeente constructief en creatief omgegaan is met de eerder gemaakte opmerkingen van de commissie. De commissie heeft geen bezwaar tegen het buitendijks bouwen, maar de discussie blijft of de getoonde oplossingen wel de meeste ruimtelijke kwaliteit bieden. De spanning tussen kwantiteit en kwaliteit blijft een punt van zorg. De ARO vreest dat de wens om het maximale aantal woningen te realiseren ten koste zal gaan van de creativiteit en houdbaarheid/duurzaamheid/kwaliteit van de voorstellen. De uitwerking van de aangegeven zichtlijnen vraagt om een stevige verankering. Voorkomen moet worden dat de stad verdwijnt achter een gordel van recreatieve functies, die de historische binding tussen stad en water teniet doen. Fasering en beheer zijn belangrijke aandachtspunten bij de verdere uitwerking. De ARO denkt graag mee in de vervolgstappen van deze planontwikkeling.

Vraag 4:
Wat heeft de advies-ontvangende instantie gedaan met het in (2) bedoelde advies?

Antwoord 4:
Zie antwoord 2.

Bastionmodel
In 2017 is aan de gemeenteraad een concretisering van de beginontwerpen voorgelegd; dit plan, dat (ook) in de volksmond het 'bastionmodel' is gaan heten, is ook aan de inwoners van de gemeente gepresenteerd. De geplande vakantiewoningen zouden worden gebouwd op landtongen die met elkaar de vorm zouden krijgen van een bastion – de vestingwal van de oude stad heeft namelijk op enkele plaatsen de vorm van een bastion en het 'bastionmodel' zou een mooi geheel vormen met de bestaande bastions in de vestingwal.

Vraag 5:
Hoe is de ARO meegenomen in de totstandkoming van het bastionmodel en de ontwikkeling van de andere onderdelen van het totale plan?
Graag een toelichting.

Antwoord 5:
De toenmalige Provinciale Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) Jandirk Hoekstra is na het laatste advies van de ARO als onafhankelijk adviseur bij het proces betrokken geraakt. De afgesproken lijn is dat wanneer de PARK in een traject/plan adviseert, de ARO dat in principe niet (meer) doet. De ARO heeft vanaf dat moment dus geen adviesrol meer gehad en heeft zodoende ook niet geadviseerd over het bastionmodel.

Vraag 6:
Wanneer is het totaalplan, met daar het 'bastionmodel' als situering van de vakantiehuisjes, aan de provincie aangeboden?

Antwoord 6:

Het aangepaste bastionmodel is opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan Enkhuizerzand en IJsselmeergebied. Het model is via dit ontwerpbestemmingsplan aan de provincie aangeboden op 18 maart 2019.

Vraag 7:
Heeft de ARO advies uitgebracht over dit totaalplan, waar het 'bastion' onderdeel van uitmaakte?
Zo ja: welk advies was dat?
Zo ja: kunt u mij een afschrift van dit advies doen toekomen?
Zo nee: waarom niet?

Antwoord 7:
Zie antwoord 5.

PARK
De Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) is een deskundige op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en adviseert de provincie bij veranderingen en ontwikkelingen op regionaal niveau.

Vraag 8:
Heeft de PARK destijds, in 2017, kennis genomen van de voortgang van de plannen, waarin het 'bastionmodel' is geschetst als ruimtelijke situering van de toekomstige vakantiehuisjes?
Zo ja: heeft de PARK een advies uitgebracht, en welk advies was dat?
Als de PARK op dit plan geen advies heeft uitgebracht: waarom niet?

Antwoord 8:
De PARK heeft in 2017 kennis genomen van de toenmalige plannen van de projectontwikkelaar en heeft hierover geadviseerd om in een workshop met de hoogleraar binnen de Van Eesteren Leerstoel gezamenlijk tot oplossingsrichtingen te komen. Het document "Enkhuizerzand. Ontwerpend onderzoek inpassing recreatiepark Enkhuizerzand" (oktober 2017) was daarvan de uitkomst.

Vraag 9:
Welke relatie bestaat er tussen de ARO en de PARK?
Welke uiteindelijke bevoegdheid hebben ARO en PARK?

Antwoord 9:
De PARK en de ARO opereren in principe onafhankelijk van elkaar. PARK en ARO zijn wel goed op de hoogte van elkaars rol en hebben ook regelmatig contact. De PARK is een ruimtelijk expert en adviseert de provincie bij veranderingen en ontwikkelingen op regionaal niveau. Door zijn onafhankelijke positie heeft de PARK een belangrijke rol binnen het publieke debat over de inrichting van de leefomgeving in Noord-Holland. De PARK is bevoegd tot het geven van gevraagd en ongevraagd advies aan GS, organiseert onderzoek, gesprekken en ateliers.
De ARO geeft alleen gevraagd advies over concrete ruimtelijke plannen met impact buiten bestaand stedelijk gebied conform artikel 6 en 15 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening. In de regel zijn dit grote plannen, maar het kunnen ook kleinere ontwikkelingen zijn in gevoelig gebied (zie ook antwoord 2).

Na het bastionmodel …
In oktober 2018 is aan de raad van Enkhuizen een gewijzigd plan gepresenteerd. Op “advies van de provincie” is het oorspronkelijke ‘bastionmodel’ aangepast volgens o.a. de Tien Gouden Regels van de heer Palmboom van Palmbout Urban Landscapes:

https://www.agendaijsselmeergebied2050.nl/binaries/agenda-ijsselmeergebied/documenten/publicaties/2016/12/08/10-gouden-regels-voor-het-ijsselmeergebied/gouden-regels-vaneesteren-leerstoel.pdf

Enkele zaken waar men op wees:
- de verste landtong staat in het ‘bastionmodel’ te haaks op de kust;
- denk bij het ontwerp aan de relatie tussen ‘kapen’ en ‘baaien’;
- verbeter de bestaande zichtlijnen/vensterwerking;
- voorkom strandafslag;
- zorg dat er bij de uiteindelijke plannen geen gebruik hoeft te worden gemaakt van golfbrekers.

Vraag 10:
Klopt het dat de gemeente Enkhuizen (of de ontwikkelaar) aan de slag is gegaan met het wijzigen van het ‘bastionmodel’ naar aanleiding van een advies van de provincie?
Zo ja: van wie kwam dit advies?

Antwoord 10:
De gemeente Enkhuizen is inderdaad, met inzet van de hoogleraar binnen de Van Eesteren Leerstoel zelf, aan de slag gegaan met de aanpassing van het oorspronkelijke bastionmodel. Dit gebeurde mede op basis van advies van PARK Jandirk Hoekstra, die toen bij het proces betrokken was. Het gaat dus niet om een advies van ‘de provincie’ om aan de slag te gaan.

Vraag 11:
Is het uiteindelijk ‘gewijzigde model’ (dit is het model dat op dit moment voorligt) voorgelegd aan de provincie?
Zo ja: aan wie? Aan de ARO? Aan de PARK?
En: waarom aan welke van deze?

Antwoord 11:
Het uiteindelijke model is niet aan de ARO voorgelegd (zie antwoord 5). Wel heeft de huidige PARK Steven Slabbers op eigen initiatief een ongevraagd advies uitgebracht aan GS.

Zuiderzeemuseum
Het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen heeft lang gestreden voor de komst van ca. 250 parkeerplekken in de directe nabijheid van het museum, op het terrein van het REZ. De gemeenteraad heeft dit tot nu toe tegen weten te houden – men is unaniem van mening dat er geen parkeerplaatsen t.b.v. het Zuiderzeemuseum moeten komen op het recreatieoord.

Met het openbaar worden van het meest recente plan, en de ter inzage legging van het uiteindelijke bestemmingsplan voor het gebied, heeft het Zuiderzeemuseum de claim op

parkeren op het REZ onmiddellijk laten vallen – men trekt nu ten strijde tegen het bestemmingsplan, omdat zij van mening is dat dit ten koste gaat van de 'museale beleving'.

Vraag 12:
Is er tussen 1 oktober 2018 en 9 mei 2019 contact geweest tussen directie of Raad van Toezicht van het Zuiderzeemuseum en de provincie?
Zo ja: met wie, en waarover ging dit contact?

Antwoord 12:
Gedeputeerde van der Hoek is, in zijn hoedanigheid als portefeuillehouder Cultuur, samen met de regiomanager West-Friesland op 2 november 2018 op werkbezoek geweest bij het Zuiderzeemuseum. Hij heeft daarbij kennis genomen van de ontwikkelingen in en rondom het Zuiderzeemuseum, waaronder het culturele regioprofiel ten behoeve van het ministerie van OCW, de toekomstplannen van het museum en de ruimtelijke ontwikkelingen. De algemeen directeur van het Zuiderzeemuseum heeft per brief van 10 april 2019 vragen gesteld over verduidelijking van de doorlopen procedure van de planvorming bij de provincie, met name de advisering van ARO, PARK en de procedure van het ontwerpbestemmingsplan. Deze vragen zijn door de provincie ambtelijk beantwoord op 20 juni 2019.

Vraag 13:
Heeft de provincie (GS, PARK, ….) het Zuiderzeemuseum geadviseerd om de claim op het parkeren op het REZ te laten varen en zich volop te richten op de strijd tegen de mogelijke aantasting van de 'museale beleving'?

Antwoord 13:
Nee, dat is niet het geval.

'Uitzonderlijke krachten'
In eerdere vragen betreffende dit onderwerp (in 2018) heb ik gevraagd naar de rol van de Commissaris van de Koning, destijds de heer Remkes, bij het zoeken naar een oplossing voor het 'parkeerprobleem tussen het Zuiderzeemuseum en de gemeente Enkhuizen'. In de beantwoording gaf GS aan dat de CdK deze rol niet op zich nam als voorzitter van GS of namens GS, maar vanuit zijn functie als 'rijksorgaan'.

In de Raad van Toezicht van het Zuiderzeemuseum zitten o.a. de heer L. Verbeek (Commissaris van de Koning in Flevoland) en mw. L. Wagenaar (burgemeester van Waterland). Beiden vervullen dus ook een functie als rijksorgaan.

Vraag 14:
Is het denkbaar/mogelijk dat de heer Remkes, de heer L. Verbeek en mw. L. Wagenaar hun positie als rijksfunctionaris aanwenden of hebben aangewend om een stem te hebben in het ontwerpplan?
Waarom wel, of waarom niet?

Antwoord 14:
Nee, in de brief van de voormalig commissaris van de Koning (26 november 2018) aan de Statenleden mevrouw Boelhouwer en de heer Hoogervorst is aangegeven dat het

parkeerprobleem primair een lokale aangelegenheid is. De inzet is geweest om partijen weer met elkaar in gesprek te brengen om samen tot een oplossing te komen.

Zienswijze
De provincie Noord-Holland heeft een zienswijze ingediend op het gewijzigde bastionmodel.

Vraag 15:
Heeft het conflict tussen het Zuiderzeemuseum en de gemeente Enkhuizen – een conflict dat acuut niet meer bestond – invloed gehad op het indienen van een zienswijze door de provincie op het bestemmingsplan?
Zo ja: welke invloed?

Antwoord 15:
Nee, dat is niet van invloed geweest.

Vraag 16:
Heeft de provincie Noord-Holland de bevoegdheid in de procedure om een aanwijzing in deze te doen en zo ja: welke consequenties heeft dit dan?

Antwoord 16:
Ja, de provincie heeft de bevoegdheid in de procedure een aanwijzing te doen. De consequentie daarvan is dat het bestemmingsplan niet in werking kan treden.

Vraag 17:
ALS de provincie uiteindelijk 'ja' of 'nee' kan zeggen tegen de plannen, welke waarde heeft dan het indienen van een zienswijze?

Antwoord 17:
Het indienen van een zienswijze is noodzakelijk voor een aanwijzing.